

Hemelvaartsdag donderdag 5 mei

De Heilige Luciakerk en haar begraafplaats

Op 5 mei, Hemelvaartsdag, is warempel weer de Torendag. Oude middeleeuwse kerken in het Peellandgebied worden dan opengesteld voor het publiek. Vorig jaar werd in onze kerk de nadruk gelegd op de aanwezigheid van de middeleeuwse toren, die tussen 1856 en 1858 ommetseld werd met een nieuwe toren. Dit jaar wordt de nadruk gelegd op het verleden van onze begraafplaats, vroeger kerkhof genoemd.

Het kerkhof tot ongeveer 1800.

Tot ongeveer 1800 was ons kerkhof niet meer dan een kaal grasveld dat omgeven was, zoals blijkt uit een tekening van Hendrik Verhees, door een muur. Deze middeleeuwse muur is nog gedeeltelijk aanwezig tussen de kerk en pastorietaan. Kruisen en grafstenen waren er niet. Een kerkhof was in die tijd vaak een bron van onhygiënische toestanden. Lichamen van overledenen werden niet

landse zaken dat de knekelhuisjes afgebroken moesten worden. Stoffelijke resten behoorden voortaan in grafkelders en grafkuilen.

Gebruiken in Mierlo bij het overlijden en begraven.

.In 1829 schreef het gemeentebestuur: "het begraven van lijken wordt sinds onheuglijke tijden beschouwd en behandeld als geboortelijk regt". Het aanzeggen van het overlijden, het luiden van de

De kerkhofmuur

De Calvarieberg op de begraafplaats.

diep genoeg door grafmakers begraven, kinderen speelden er en honden waren op zoek naar iets eetbaars. In sommige plaatsen waren hondenslagers, die moesten zorgen dat de beesten geen schade toebrechten. Opgegraven botten werden opgeborgen in knekelhuisjes. De beenderen werden in het licht van de verwachte lichamelijke opstanding niet vernietigd. Als de huisjes vol waren werden de schedels en beenderen in een grote kuil op het kerkhof begraven. Epidemieën braken dikwijls uit rondom de kerkhoven. Tot 1792 is er in Mierlo nog in de kerk begraven.

Napoleon.

Door de inlijving bij Frankrijk verbood Napoleon ook in ons land het begraven in de kerk en in de onmiddellijke omgeving van de bebouwing. In 1809 verbood de minister van Eredienst en Binnen-

klokken, het begraven van lijken werd altijd door de burens kosteloos gedaan.

Zij verzorgden het aanzeggen van de rozenkrans, die tot de dag van de begrafenis gebeden werd in het sterfhuis of bij één van de burens. De luiken van het sterfhuis gingen dicht. In sommige plaatsen werd aan of bij het huis een dodenlantaarn, een op maat gesneden bos stro of een rouwbord geplaatst. 's Nachts werd bij de overledene gewaakt. Het dragen van de baar was ook een taak van de burens. Woonde de overledene wat verder van de kerk, dan werd de kist met paard en hoogkar naar de kerk gereden. De nabestaanden namen plaats op de wagen, eerst de vrouwen. De rest volgde te voet.

Midden 19e eeuw bezat de parochie ongeveer dertig zwarte, fluwelen rouwmantels. De mantels waren gemaakt door de Mierlose

kleermaker Zegers en werden door koster Marten van Kol verhuurd om te dragen in de rouwstoet. Op de inventarislijst van de parochie stond ook een zeventigtal geschilderde doodshoofden. Wat de functie daarvan was is niet helemaal duidelijk, maar waarschijnlijk werden zij ook tijdens de uitvaart door de aanwezigen meedragen.

De "Begraveniswet" van 1869.

Ter bevordering van een goede volksgezondheid werd in 1869 de eerste specifieke begrafeniswet afgekondigd. Hierin werd bepaald dat iedere gemeente ten minste één algemene begraafplaats moest hebben.

In het katholieke Mierlo was daar geen behoefte aan, dus werd er geen aandacht aan besteed. Na aandringen van Gedeputeerde Staten kon ons gemeentebestuur in 1872 melden, dat de begraafplaats klaar was. Een stuk heidegrond van 5.270 m² was ontgonnen en afgesloten met twee heggen en een houten poort. Het perceel grond lag op de plaats waar nu het Bospad is gelegen. Deze begraafplaats is ongeveer zestig jaar in gebruik geweest. In al die jaren zijn er in totaal drie lichamen begraven.

Een nieuwe begraafplaats, 1906.

Johannes Petrus Paulus de Winter werd in 1904 in Mierlo benoemd als pastoor. Een voortvarend man. In 1905 liet hij onder architectuur van kerkenbouwer J.H.H. van Groenendaal een nieuwe pastorie bouwen. In 1906 stond de begraafplaats op zijn verlanglijstje. Overledenen werden tot dan toe bij de kerk begraven. Het kerkbestuur kocht een halve hectare landbouwgrond van Graaf d'Alcantara, gelegen tegen en ten zuiden van de pastorietaan. De aanleg van de begraafplaats kostte, inclusief stenen schansmuur, f 400,-. Inmid-

dels waren ook begraafsterieven ingesteld. Het begraven van een "kinderlijk" kostte veertig cent en een "groot lijk" een gulden.

De Calvarieberg, 1919.

In 1919 schonken enkele parochianen geld om de begraafplaats te verfraaien met een calvarieberg. Architect Van Groenendaal maakte een ontwerp van een calvarieberg met daarop een kruis met Christusbeeld en twee zandstenen beelden van H. Maria en de H. Johannes. Het geheel werd opgetrokken uit kunradersteen. Aangezien J.H.H. van Groenendaal in 1919 de bouw van de "Steentjeskerk" afgerond had en die kerk met dezelfde steensoort bouwde, is het niet onmogelijk dat de calvarieberg gemetseld is met een restant partij stenen van de Steentjeskerk. Het metselwerk is van de Mierlose metselaar H. Knoops.

Uitbreidingen.

In 1979 en in 1996 werd de begraafplaats uitgebreid. In 1996 werd ook een columbarium gebouwd. Begin 21e eeuw werd een deel van de begraafplaats gesaneerd. Het betrof vooral graven van overledenen uit de periode 1906-1986. Alle stoffelijke resten uit het gesaneerde gedeelte werden samengebracht in een verzamelgraf, het gedachtenismonument "Memento Mori Mierlo 1906-1986". Op 2 november 2002, de dag van Allerzielen, werd het gesaneerde gedeelte en het gedachtenismonument door pastoor/deken J.F. Kloeg ingezegend.

Meer weten?

www.heemkundekringmyerle.nl